

FORVIRRET OM KITSCH.

”Det nye” er Kunstens hardeste imperativ.

Det vet de fleste kunstnere, og det vet også den dannede del av publikum – men dessverre har ikke de stakkars utstillerne på Kunstnernes Hus fått med seg hvor nådeløst dette kravet er. Derfor ble de også slaktet på Originalitetens og `fremskrittets` alter i Aftenposten sist søndag. Frigstad vet nemlig at Tidsånden (hva ”man” gjør i Kunsten for tiden) betyr mer enn individuelle uttrykk (Hegel). Han vet også at Kunst ikke på noen måte må være inderlig (Immanuel Kant).

”Kitsch” har blitt et søppelbøttebegrep for alle disse tingene Kunsten ikke får tillate seg, en bekvem syndebukk for å kvitte seg med eget slagg: det som ikke er moderne, og det som er for inderlig.

Hans kritikk bunner ergo i at noen av utstillerne er for inderlige i sin sentimentalitet, mens andre rett og slett er for sent ute stilmessig. Derfor faller det som Kunst – eller rettere: det er ikke Kunst *nok*. Men at det skulle være dyktig nok til å være Kitsch føyer seg inn i rekken av intensjonelle misforståelser fra norske kunstanmeldere.

La meg forklare:

Når tenkere som kantianeren Greenberg begynte å rense Kunsten for naturens tilstedeværelse, ble særlig maleriet mer og mer ”Kunst” – dvs. fjernere fra liv og naturetterligning.

Men Greenberg gjorde også noe mer, han internasjonaliserte navnet ”Kitsch” på det som ikke fulgte Kunstens fremmedgjøring.

I kortversjon: han var med på å gi et navn på det Kant mislikte; det appelerende hudmaleri som han mente innebar en slags ”vampyrvirksomhet” på fortiden.

Her snakker vi altså om alvorlige brudd på Kunstreglene, ikke forsinkede Chagallepigoner eller tekstkunst-opportunisten.

Feilen Frigstad gjør er å kun basere seg på ett aspekt ved ”Kitsch”, derfor går det så galt.

Se f. eks. på musikken. Adorno hatet Sibelius fordi han var ”Kitsch”, og R. Scruton kaller Mahlers 5. symfoni ”Kitsch triumphant”. Dvs.: ”for mye” av de store følelsene *for* godt laget.

Frigstad glemmer altså to sentrale aspekter ved klassisk Kitschkritikk: dyktigheten og det at det må være gripende.

Det interessante ved den postmoderne vrien på ”Kitsch” som Frigstad anvender, er jo selvfølgelig et fenomen Odd Nerdrum påpekte ved Kitschdebatten på Chateau Neuf i mars i år: Kunst kan aldri bli dårlig.

Et tvilsomt kompliment ettersom det påpeker at Kunst ikke handler om pragmatiske kvalitetsvurderinger, men om at noe er ”riktig” akkurat nå.

Bilder lik de vi kunne se på Kunstnernes Hus er altså ikke Kitsch – det er dessverre ikke godt nok laget. Men for Kunsten blir den slags knelende, melankolske figurer utålelige fordi de minner om oss selv og vårt sentiment. Alt dette gjør at Kunstprosenten blir for liten til å passere `den dannede smak` - men da blir det dårlig (dvs.: ”lite”) Kunst, uten at det blir Kitsch av den grunn.

Jan-Ove Tuv,
Elev av Odd Nerdrum.